

Co to są grupy z dziećmi niepełnosprawnymi?

Grupa integracyjna w naszym przedszkolu rozpoczęła działalność we wrześniu 2003 r. Grupa powstała z inicjatywy rodziców, którym zależało na tym, by dzieci niepełnosprawne miały jak najszerszy kontakt ze swoimi rówieśnikami. Dzięki zaangażowaniu kilkorga rodziców dzieci niepełnosprawnych, a także pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tomaszowie Lubelskim, dyrekcji i nauczycieli przedszkola powstała potrzeba utworzenia grupy z dziećmi niepełnosprawnymi. Ówczesny Burmistrz Miasta Tomaszowa Lubelskiego zaakceptował ten pomysł.

Dzieci do tej grupy kierowane są na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej określających poziom ich rozwoju psychofizycznego i stan zdrowia. Prowadzone są zajęcia w oparciu o podstawę programową. Zajęcia organizujemy tak, by były kształcące dla zdrowych dzieci i jednocześnie miały akcent reedukacyjny dla dzieci z trudnościami. Bardzo często konieczna jest indywidualizacja zadań i pracy, biorąc pod uwagę możliwości, zainteresowania wszystkich dzieci. Podczas codziennych zajęć, wspólnych zabaw i spacerów, posiłków – dzieci zdrowe dostrzegają i coraz lepiej rozumieją ograniczenia samodzielności kolegów. Odkrywają nie tylko trudności, ale i możliwości niepełnosprawnych, wiedzą kiedy potrzebna jest im pomoc, a kiedy doskonale dadzą sobie radę same. Często dzieci z orzeczeniami niszczą wytwory prac dzieci zdrowych. Takie sytuacje stanowią dla dzieci trudną, ale zarazem potrzebną szkołę tolerancji, zrozumienia i wybaczenia, a dla nas nauczycieli – wyzwanie. Poprzez zabawy, literaturę, zdarzenia z życia codziennego tłumaczymy postępowanie dzieci niepełnosprawnych tak, aby dzieci zdrowe miały świadomość pewnych niedoskonałości swoich kolegów. Wymagamy jednakowo od wszystkich przestrzegania norm zachowania ustalonych w grupie. Po kilku latach pracy możemy stwierdzić, iż dzieci niepełnosprawne dobrze przystosowały się do życia w grupie z dziećmi zdrowymi, radośnie i chętnie przychodzą do przedszkola. Widzimy, że stały się bardziej aktywne, mniej agresywne, bardziej skoncentrowane. Zaczęły reagować na polecenia, nawiązywać kontakt z nauczycielami i rówieśnikami. W codziennej pracy wykorzystujemy nowatorskie metody pracy: G. Domana, M. Montessori, V. Sherborne, R. Labana, C. Orffa, i G. Dennisonów. Dla nas samych codzienna praca i sytuacje z którymi się spotykamy zmuszają do analizowania własnych poglądów, niekiedy prowadzenia zajęć innych niż zaplanowane na dany dzień. Praca w grupie integracyjnej wymaga od nas nieustannego wzbogacania warsztatu pracy, śledzenia fachowej literatury, artykułów w prasie, programów edukacyjnych. Współpracujemy z psychologiem i pedagogiem z poradni. Rozmawiamy indywidualnie z rodzicami, informując ich o drobnych sukcesach, postępach bądź trudnościach dotyczących ich dzieci. Aby bardziej zintegrować grupy włączamy rodziców w życie przedszkola. Uczestniczą w zajęciach, pomagają nam w zagospodarowaniu kąpek tematycznych, organizowaniu uroczystości przedszkolnych, balów choinkowych, jasełek, wycieczek itp. W naszej pracy musimy często posługiwać się intuicją oraz wyciągać wnioski z każdej niemal chwili i sytuacji. Wspólne wychowywanie dzieci zdrowych i niepełnosprawnych daje pedagogom oraz rodzicom szansę tworzenia wartościowych sytuacji wychowawczych. Aby integracja przebiegała prawidłowo i stwarzała wszystkim dzieciom możliwość rozwoju, trzeba zdać sobie sprawę z błędów, od jakich należy się uchronić, a które są możliwe, a nawet łatwe do popełnienia oraz uświadomić sobie trudności i problemy związane z tą pracą. Podstawowym błędem może być popadanie w jedną z dwóch skrajnych postaw: -litowania się i nadopiekuńczości wobec dzieci chorych, konsekwencją czego jest obniżenie wymagań, specjalne wyróżnianie, spadek motywacji i aktywności dziecka,

-koncentrowania się na realizacji programu nauczania

Nauczanie w grupie z dziećmi niepełnosprawnymi przebiega tak, że nauczycielka realizuje program przedszkolny, nauczyciel wspomagający w miarę możliwości włącza dzieci niepełnosprawne w te zajęcia. Jeżeli są to zbyt trudne zagadnienia lub dzieci oczekują pomocy – pedagog pracuje z nimi indywidualnie. Ponadto dzieci mają zajęcia indywidualne lub w małych grupkach z nauczycielem korygującym wady postawy, logopedą. Większość dnia dzieci przebywają razem. Wspólnie się bawią, spożywają posiłki, wychodzą na spacer. Warunkiem istnienia dobrej atmosfery wychowawczej, efektywnej pracy w grupie jest współdziałanie nauczyciela wspomagającego z nauczycielem przedszkola. Każda z tych osób musi dostrzegać i uwzględniać potrzeby wszystkich dzieci oraz czuć się odpowiedzialna za całość pracy.

Jeśli integracja ma nie być ani filantropią, w którą wciągamy dzieci, ani przymusem, nie możemy w specjalny sposób wyróżniać dzieci zdrowe za zabawę z chorymi. Nagrodą i źródłem satysfakcji winna być radość ze wspólnego obcowania.

Dla każdego dziecka niepełnosprawnego opracowywany jest IPET (Indywidualny Program Edukacyjno Terapeutyczny) zawierający program pracy indywidualnej specjalistów, którzy udzielają pomocy psychologiczno - pedagogicznej w naszej placówce. IPET tworzony jest na okres całego etapu edukacyjnego przedszkola przez zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w skład którego wchodzi nauczyciel wychowania przedszkolnego, logopeda, nauczyciel prowadzący zajęcia korekcyjne. IPET jest dostosowany do możliwości, potrzeb i zainteresowań dziecka. Weryfikowany i aktualizowany w miarę potrzeb.

Od września planujemy otworzyć dwie grupy integracyjne. Praca w tych grupach jak do tej pory opierać się będzie na Podstawie Programowej Wychowania Przedszkolnego, Programie Pracy Przedszkola oraz Indywidualnym Programie Edukacyjno Terapeutycznym opracowanym dla każdego dziecka według jego wymagań i orzeczeń.

Jakie dzieci mogą chodzić do przedszkola integracyjnego?

Odpowiedź jest prosta – wszystkie dzieci. Zarówno te zdrowe, jak i dzieci z różnego rodzaju niepełnosprawnością (fizyczną, emocjonalną lub/i umysłową). Wszystkie dzieci w grupie integracyjnej mają jednakowe prawa i obowiązki, gdyż idea integracji polega właśnie na wspólnym wychowywaniu dzieci pełnosprawnych i dzieci z niepełnosprawnością.

Jakie korzyści wiążą się z uczęszczaniem dziecka do grupy integracyjnej?

-mniejsze grupy co oznacza, że jeżeli grupa liczy 20 osób, to dzieci z kłopotami zdrowotnymi nie może być więcej niż 5.

-grupy przedszkolne znajdują się zwykle pod opieką dwóch nauczycieli.

-obserwując swoich chorych kolegów i koleżanki, uczą się, że ułomność człowieka nie musi być przeszkodą w dążeniu do celu, uczą się akceptować „inność”.

-kształtują w sobie tolerancję, szacunek, zdolność niesienia bezinteresownej pomocy.

Kontakt dzieci niepełnosprawnych - pod względem fizycznym lub umysłowym - z pełnosprawnymi sprawia, że pod wpływem towarzystwa zdrowych rówieśników dzieci same siebie mobilizują do pracy nad tym, by dogonić kolegów.

Kiedy jeszcze warto rozważyć wybór przedszkola integracyjnego?

Na pewno wtedy, gdy chcemy, by w przyszłości dziecko umiało się zachować, porozumiewać się z innymi dziećmi, także tymi „trudnymi”, które mogą zachowywać się w sposób nietypowy. Także wtedy, gdy dziecko wykazuje niewielkie trudności, np. ma problemy z

zachowaniem emocjonalnym, z wymową albo trudności w przystosowaniu się do zasad społecznych.

Jakie wady mają grupy integracyjne?

Najczęściej „wady” pracy w grupie integracyjnej wiążą się z obawami, jakie mają sami rodzice, którzy zastanawiają się, czy posłać swoją pociechę do takiej grupy. Ich niepokoje i wątpliwości wynikają najczęściej z niewiedzy, jak funkcjonuje taka grupa i z lęku przed spotkaniem się z „innością”.

Ważną kwestią i stawiana bardzo często jako priorytet, na którą rodzice zwracają uwagę przy wyborze przedszkola dla dziecka jest cena – ile kosztuje posłanie dziecka do przedszkola z grupą integracyjną? Rodzice dzieci posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym nie płaca „czesnego”.

Działania nasze mają na celu *INTEGRACJĘ*, a nie *MARGINALIZACJĘ* dziecka niepełnosprawnego. Marginalizacja czy izolacja dziecka niepełnosprawnego przez rówieśników zdarza się sporadycznie, czasem na początku wspólnego przebywania i są to zjawiska, które ulegają zmianom lub wygaszaniu.

Każde dziecko jest „wyzwaniem” dla nauczycieli pracujących w grupie. W pracę z *KAŻDYM* dzieckiem niepełnosprawnym, zakwalifikowanym do grupy integracyjnej są uzyskane efekty i sukcesy dziecka na miarę jego możliwości.

Wybór przedszkola dla dziecka to poważna decyzja. Warto gruntownie zastanowić się nad wszystkimi plusami i minusami konkretnej decyzji. Dobrze jest jednak myśleć, że każde przedszkole powinno być integracyjne – przecież w każdym przedszkolu znajdują się różne dzieci, które uczą się współpracować pomimo różnic.

Bibliografia

- Brzezińska A.I., (red.), Droga do samodzielności. Jak wspomagać rozwój dzieci i młodzieży z ograniczeniami sprawności, GWP, Gdańsk, ISBN 978-83-7489-238-4.
- Cytowska B., Winczura B., Stawarski A., (red.), Dzieci chore, niepełnosprawne i z utrudnieniami w rozwoju, Impuls, Kraków 2008, ISBN 978-83-7308-875-7.
- Olechnowicz H., Terapia dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, PWN, Warszawa 2010, ISBN 978-83-01-16258-0.
- Winczura B., (red.), Dzieci z zaburzeniami łączonymi. Trudne ścieżki rozwoju, Impuls, Kraków 2012, ISBN 978-83-7587-277-4.

Maria Piasecka